

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยายเพื่อหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlation Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะ กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และศึกษาความสามารถของปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะในการพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
$S.D$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X_1	แทน	สติปัญญา
X_2	แทน	ประสบการณ์ทางสังคม
X_3	แทน	สุขภาพจิต
Y	แทน	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม (พฤติกรรมคนดีและคนเก่ง)
r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta-Weight)
b	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R_{adj}	แทน	กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted R^2)

1. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1.1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของคะแนนสติปัญญา (X_1) ประสิทธิภาพทางสังคม (X_2) สุขภาพจิต (X_3) และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Y)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม แบบวัดสติปัญญา แบบวัดประสิทธิภาพทางสังคม และแบบวัดสุขภาพจิต มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของคะแนนสติปัญญา (X_1)
 ประสิทธิภาพทางสังคม (X_2) สุขภาพจิต (X_3) และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Y)

ตัวแปร	n	\bar{x}	$S.D$
สติปัญญา (X_1)	360	106.19	8.077
ประสิทธิภาพทางสังคม (X_2)	360	104.12	8.201
สุขภาพจิต (X_3)	360	61.61	10.648
พฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Y)	360	140.34	27.435

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4 พบว่า เมื่อพิจารณาถึงตัวแปรจิตลักษณะ อันประกอบด้วย สติปัญญา (X_1) ประสิทธิภาพทางสังคม (X_2) และสุขภาพจิต (X_3) ซึ่งเป็นพื้นฐานทางจิตใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นเกณฑ์แบ่ง ปรากฏผล ดังนี้

สติปัญญา (X_1) พิสัยของคะแนนที่ได้มีค่าระหว่าง 81-119 คะแนน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 106.19 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เท่ากับ 8.077 โดยนักเรียนที่ได้คะแนนในกลุ่มสูงเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 106-119 คะแนน จัดเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูง ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 81-105 คะแนน จัดเป็นผู้ที่มีสติปัญญาต่ำ

ประสิทธิภาพทางสังคม (X_2) พิสัยของคะแนนที่ได้มีค่าระหว่าง 86-116 คะแนน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 104.12 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เท่ากับ 8.201 โดยนักเรียนที่ได้คะแนนในกลุ่มสูงเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 104-116 คะแนน จัดเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพทางสังคมสูง ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 86-103 คะแนน จัดเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพทางสังคมต่ำ

สุขภาพจิต (X_3) พิสัยของคะแนนที่ได้มีค่าระหว่าง 39-78 คะแนน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 61.61 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เท่ากับ 10.648 โดยนักเรียนที่ได้คะแนนในกลุ่มสูงเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 62-78 คะแนน จัดเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตสูง ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 39-61 คะแนน จัดเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตต่ำ

และเมื่อพิจารณาตัวแปรพฤติกรรมเชิงจริยธรรม พบว่า (Y) พิสัยของคะแนนที่ได้มีค่าระหว่าง 82-178 คะแนน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 140.34 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เท่ากับ 27.435 โดยนักเรียนที่ได้คะแนนในกลุ่มสูงเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 140-178 คะแนน จัดเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมาก ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 82-139 คะแนน จัดเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมน้อย

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านจิตลักษณะกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient : r_{xy})

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการหาความสัมพันธ์โดยการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อตอบสมมติฐานในการวิจัย ข้อที่ 1 คือ สถิติปัญญา (X_1) ประสบการณ์ทางสังคม (X_2) และสุขภาพจิต (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Y) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปรากฏผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ระหว่างตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะ ได้แก่ สถิติปัญญา (X_1) ประสบการณ์ทางสังคม (X_2) และสุขภาพจิต (X_3) กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Y)

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	Y
X_1	-	.041	.005	.269**
X_2		-	.162**	.235**
X_3			-	.185**
Y				-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีค่าอยู่ระหว่าง .185 – .269 ซึ่งทุกคู่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงสุดคือ สติปัญญา ($r = .269$) รองลงมาคือ ประสพการณ์ทางสังคม ($r = .235$) และสุขภาพจิต ($r = .185$) ตามลำดับ

1.3 การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะที่สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โดยการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise เพื่อตอบสนองมาตรฐานในข้อที่ 2 คือ สติปัญญา (X_1) ประสพการณ์ทางสังคม (X_2) และสุขภาพจิต (X_3) สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Y) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Stepwise) ด้วยวิธี Stepwise โดยใช้สติปัญญา (X_1) ประสพการณ์ทางสังคม (X_2) และสุขภาพจิต (X_3) เป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Y)

ตัวแปรพยากรณ์	β	beta	t	Sig. t
ค่าคงที่ Constant	-47.050		-1.908	
สติปัญญา (X_1)	0.882	0.260	5.292	.000
ประสพการณ์ทางสังคม (X_2)	0.669	0.200	4.024	.000
สุขภาพจิต (X_3)	0.391	0.152	3.056	.002
$R = 0.3807$ $R^2 = 0.1449$ $R^2_{adj} = 0.1377$ $F = 20.112 *$				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยเชิงเหตุค้ำจิดลักษณะที่มีประสิทธิภาพสูงในการพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ สถิติปัญญา (X_1) เป็นตัวพยากรณ์ตัวแรกที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ($\beta = 0.882$, $\text{beta} = 0.260$) ประสพการณ์ทางสังคม (X_2) เป็นตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพรองลงมา ($\beta = 0.669$, $\text{beta} = 0.200$) และสุขภาพจิต (X_3) เป็นตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพเป็นลำดับสุดท้าย ($\beta = 0.391$, $\text{beta} = 0.152$) โดยตัวพยากรณ์ทั้งสามตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ได้ 14.49%

สมการการพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เขียนในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$y = -47.05 + .882 (X_1) + .669 (X_2) + .391 (X_3)$$

และสมการการพยากรณ์เขียนในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$y' = .260 (X_1) + .200 (X_2) + .152 (X_3)$$

2. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 สถิติปัญญา ประสพการณ์ทางสังคมและสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่า สถิติปัญญา ประสพการณ์ทางสังคมและสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะสถิติปัญญา เป็นจิตลักษณะหนึ่งของบุคคลที่สำคัญ ทำให้บุคคลนั้นสามารถคิดวิเคราะห์หรือรับรู้สิ่งต่าง ๆ การคิดหาเหตุผลการคิดแบบนามธรรม การตัดสินใจ การแก้ปัญหา แยกแยะความคิดอย่างเป็นระบบได้ แยกแยะความรับผิดชอบชั่วดีได้ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เหมาะสม ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของเพียเจท์ ที่ได้อธิบายอธิบายว่า สถิติปัญญาจะพัฒนาเป็นขั้น ๆ ขึ้นของพัฒนาการมีขอบข่ายอยู่ที่ประเภทของการคิดและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ลำดับขั้น

ของพัฒนาการของเด็กจะเหมือนกันทุกคนในทุกวัฒนธรรม แม้ว่าอายุจะเข้าสู่ขั้นต่าง ๆ จะแตกต่างกันไปตามความแตกต่างของเด็กแต่ละท้องถิ่น สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จะอยู่ระยะที่ 4 เรียกว่าระยะ The formal operational period (อายุประมาณ 12-15 ปี) โดยพัฒนาการด้านความคิดของนักเรียนสามารถที่จะสร้างสมมติฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วเก็บข้อมูลอย่างมีระบบเพื่อตรวจสอบสมมติฐานนั้น นักเรียนที่มีพัฒนาการในระยะนี้จะทำการเปรียบเทียบอย่างมีระบบ เพื่อกำหนดว่าสิ่งใดถูกต้อง สามารถให้เหตุผลได้ว่าอะไรไม่จริงหรืออะไรไม่มีตัวตน ดังนั้นการที่นักเรียนมีสติปัญญาค่อนข้างสูงจึงส่งผลให้นักเรียนมีความคิดที่จะประพุดิปฏิบัติตนให้ถูกต้อง

จากการศึกษาตัวแปรประสบการณ์ทางสังคมส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ Bandura (1977 อ้างถึงใน นีออน พิณประดิษฐ์, 2545) ได้อธิบายแนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังนี้ พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนจะเลียนแบบตัวแบบ การเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ รวมถึงการสังเกตการตอบสนองและปฏิกิริยาต่าง ๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของตัวแบบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวแบบ คำบอกเล่าเกี่ยวกับตัวแบบ ความน่าเชื่อถือของตัวแบบ ความมีชื่อเสียงของตัวแบบผลจากการสังเกตจะทำให้ผู้สังเกตสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบหรือแสดงพฤติกรรมใหม่ ๆ ได้ ทำให้ไม่ต้องลองผิดลองถูกพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์ เป็นผลมาจากการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์พฤติกรรมที่เกิดขึ้น ความรู้นี้จะกลายเป็นความเชื่อที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ เมื่อมนุษย์เรียนรู้ว่าเหตุการณ์ใดเกิดตามเหตุการณ์ใดอย่างไร เมื่อประสบเหตุการณ์หนึ่งมนุษย์ก็เกิดความคาดหวังเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จะเกิดตามมาได้ ทำให้เกิดความดีใจ ความวิตกกังวล ความกลัวขึ้นล่วงหน้า ความคาดหวังนี้ทำให้มนุษย์ตัดสินใจทำพฤติกรรมหนึ่งให้เกิดผลตามที่ตนปรารถนา การเรียนรู้ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดจากประสบการณ์ตรงและจากการสังเกตการณ์เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น การประสบเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรือผลที่เกิดจากการกระทำต่าง ๆ ของตนเอง แต่วิธีเรียนรู้ด้วยประสบการณ์นี้มีข้อจำกัดตรงสิ่งที่จะเรียนรู้มีมากกว่าเวลาและ โอกาสของผู้เรียนแต่ละคนจะอำนวยและผลของการกระทำบางอย่างก็เป็นอันตราย

และผลการศึกษายังพบว่า สุขภาพจิตส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับวีระ ไชยศรีสุข (2539) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดีไว้ว่าเป็นผู้ที่เต็มใจที่จะทำงานและรับผิดชอบอย่างเหมาะสมกับบทบาท และเป็นผู้ที่สามารถตอบ

รับที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ นอกจากสุขภาพจิตจะมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของตนแล้ว สุขภาพจิตยังอาจมีบทบาทเกี่ยวข้องกับจริยธรรมของบุคคลอีกด้วย ในลักษณะที่เป็นสาเหตุหรือผลจริยธรรม ในแง่ที่เป็นสาเหตุนั้นนักจิตวิทยาบางคนมีความเชื่อว่าการที่สุขภาพจิตเสื่อมจะทำให้คนขาดความสนใจสภาพแวดล้อมรอบตัว มีการเรียนรู้และรับรู้ที่บิดเบือน และด้วยความสามารถในการเรียนรู้ซึ่งถ้าบุคคลมีสุขภาพจิตเสื่อมติดต่อกันเป็นเวลานาน และเริ่มตั้งแต่เด็ก อาจเป็นสาเหตุของการชะงักของการพัฒนาจริยธรรมได้ ส่วนการที่สุขภาพจิตเป็นผลของจริยธรรมนั้น ก็มีนักจิตวิทยาหลายท่านเชื่อว่าการที่บุคคลไม่สามารถบังคับใจให้อยู่ในกรอบของสังคม จะทำให้เกิดความวิตกกังวลจนอาจกลายเป็นโรคจิตประสาทได้ (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2543) การที่จิตลักษณะทั้งหลายจะส่งผลต่อพฤติกรรมนั้นปรากฏมากในคนที่มีสุขภาพจิตปกติ ถ้าคนมีสุขภาพจิตไม่ดีพฤติกรรมก็มักจะไม่สอดคล้องกับจิตลักษณะของเขา ผลการวิจัยของ ผ่องพรรณ แว่ววิเศษ (2534) เกี่ยวกับสุขภาพจิตของนักเรียนนั้น พบว่า ในนักเรียนอาชีวศึกษาที่อายุน้อยนั้นมีทั้งผู้ที่มีสุขภาพจิตดีและไม่ดี แต่โดยรวมนั้นนักเรียนอายุน้อยมีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่มีอายุมากอยู่นาน ฉะนั้นในกลุ่มนักเรียนอายุน้อยที่มีสุขภาพจิตอยู่แต่เดิม และมีสติปัญญาเมื่อได้รับการฝึกอบรมจะมีความพร้อมทางจิตใจสูงขึ้น ทำให้เพิ่มความพร้อมในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมทะเลาะวิวาทได้มากขึ้น

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคมและสุขภาพจิตสามารถพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่า จากสมการพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่าตัวแปรจิตลักษณะที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้สูงที่สุด คือ สติปัญญา (X_1) เป็นตัวพยากรณ์ตัวแรกที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ($\beta = 0.882$, $\text{beta} = 0.260$) ประสบการณ์ทางสังคม (X_2) เป็นตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพรองลงมา ($\beta = 0.669$, $\text{beta} = 0.200$) และสุขภาพจิต (X_3) เป็นตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพเป็นลำดับสุดท้าย ($\beta = 0.391$, $\text{beta} = 0.152$) โดยตัวพยากรณ์ทั้งสามตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ได้ 14.49%

ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีด้านจริยธรรมของ ดุจเดือน พันธมนาวิน (2551) ที่กล่าวว่าถ้าบุคคลนั้นมีปัจจัยทางสังคมที่เหมาะสม บุคคลนั้นก็พร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมคนดีคนเก่งได้ ซึ่งนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศให้ความสำคัญพฤติกรรมทางบวกมากกว่าพฤติกรรมทางลบที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม เช่น พฤติกรรม

ก้าวร้าวทะเลาะวิวาท พฤติกรรมการประพฤติดีความผิด การพูดโกหก พฤติกรรมการเสพสิ่งเสพ
 ดิคของมีนเมา เป็นต้น หากส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ดีน่าปรารถนาจะทำให้บุคคลนั้นใช้
 เวลาส่วนใหญ่ไปในการทำความดี ทำให้มีเวลาเหลือน้อยที่จะไปแสดงพฤติกรรมทางลบ การ
 ส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ดีน่าปรารถนา นี้ จึงเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่
 เหมาะสมและยั่งยืนของสังคม

สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคคลให้มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ดีน่าปรารถนา จะต้องพัฒนาทั้ง
 “ทางเสือ” และ “เครื่องยนต์” การพัฒนาในอดีตจนถึงปัจจุบัน นักพัฒนามักเน้นในการพัฒนาจิต
 ลักษณะที่เปรียบเสมือน “ทางเสือ” ของเรือ เช่น คุณธรรม ค่านิยม จริยธรรมหรือทัศนคติ เป็นต้น
 จิตลักษณะเหล่านี้เป็นจิตลักษณะที่ทำหน้าที่ในการกำหนดทิศทางของการเกิดพฤติกรรม แต่จิต
 ลักษณะเหล่านี้มิได้มี “พลัง” ในตัวมันเองในการผลักดันให้เกิดพฤติกรรม จิตลักษณะที่มีพลัง
 ผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องยนต์ ของเรือ เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะ
 มุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน เป็นต้น ดังนั้น การพัฒนาที่กระทำเพื่อเพียงแก้
 ต้องการเปลี่ยน “ทัศนคติ” หรือ “ปลูกจิตสำนึก” จึงได้ผลดีน้อย และผลดีนั้นไม่ยั่งยืน การพัฒนา
 เช่นนี้ นักพัฒนาควรกระทำเป็น “จุดเริ่มต้น” ไม่ใช่ “จุดสิ้นสุด” (ดุจเดือน พันธุมนาวิณ, 2551) ซึ่ง
 เปรียบเสมือนกับต้นไม้ หากต้องการให้ดอกผลมีความเจริญงอกงามออกมาได้ นั่น ก็ควรจะต้อง
 เริ่มจากการพัฒนาในส่วนที่เป็นรากของต้นไม้ นั่นก็คือพื้นฐานจิตใจของคนเราก่อนการพัฒนาสิ่ง
 อื่นใด